

Diplomová práce

Autor: Jiří Koreš

Název: **Aspekty etického jednání klientů doléčovacího centra Prevent v kontextu budování jejich nové identity**

Termín obhajoby: červen 2010

Oponentský posudek:

V úvodu autor popisuje svou motivaci, formuluje cíl práce. Zde shledávám jemné nejasnosti. Při formulaci cíle autor na jedné straně předpokládá změny jednání a postojů klientů „Cílem je popsat vývoj těchto změn“ - chce se zabývat jen jejich vývojem, na druhé straně o něm pochybuje chce „prozkoumat zda a v jaké míře k němu dochází“. Chápu to tak, že autor předpokládá změny „obecně“ zkoumat pak chce zda k nim dochází u konkrétních zkoumaných jedinců anebo předpokládá, že k nim dochází u každého a zkoumat chce v jaké oblasti anebo obojí? Další nejasnost spatřuji v tom, zda chce zkoumat existenci změn „cílem je popsat vývoj těchto změn“, nebo jejich vnímání u klientů („pokusím se zjistit zda si klienti uvědomují, jestli k nějakým změnám došlo...“)? Možná chce zkoumat obojí, bylo by to ale třeba explicitně uvést. Metoda je popsána srozumitelně, autor využil již provedeného výzkumu, chopil se tam shromážděných údajů, které z jiného hlediska dále rozvinul dalším dotazováním. Struktura práce je logická a srozumitelně popsána.

Autor v teoretické části popisuje prostředí drogové problematiky z několika hledisek v 5ti kapitolách, šestou věnuje etickému tématu. V šesté kapitole si zvolí tři kritéria (svědomí, veřejné mínění a legislativa) a dle těchto kritérií pak posuzuje výzkumné rozhovory. Rozhovory se týkají toho, zda má klient problém sdělit svému okolí pravdu o své závislosti; jeho postoj ke krádežím a k pojmu svoboda. Dle uvedených kritérií pak ve výzkumné části rozhovory posuzuje.

Ke zpracování mám následující poznámky:

V první kapitole na s. 11 nerozumím vyjádření, že součástí potlačování nabídky se autor bude podrobně věnovat, ale současně to není pro práci důležité.

Graf na s. 12 je málo srozumitelný, v originále je patrně barevný; uvádí, že chce ukázat rozdíl mezi ČR a EU, obojí však znázorňuje sloupci naprosto stejné šedí.

Ve druhé kapitole si velmi cením toho, že autor podrobně pojednává poze to co pro jeho práci má význam (jednu část terciární prevence) přičemž ji uvede stručně a srozumitelně do kontextu ostatních složek prevence aniž by práci nafukoval jejich podrobným rozepisováním.

Na s. 32/33 autor uvádí pohled Brožové, která vychází z teorií McIntoshe a McKaeganeyho. K tomu mám dvě zásadní poznámky – formální a obsahovou. Formální – autor pak uvádí odkaz na publikaci McIntoshe aMcK. - mám důvodné podezření, že toto přebírá jen z Brožové – ta totiž uvádí rok i stránku, což autor pomíjí; mimochodem pokud Brožová užívá přebrané citace, vždy na to řádným způsobem poukáže!! Obsahová připomínka – mám podezření, že autor nepochopil, či posunul význam citovaného. Brožová cituje McI.McK „že motivací ke změně jsou zásadní dvě podmínky: motivace skončit, která je založená na potřebě **změnit vadnou identitu** (spoiled identity). Druhou podmínkou je vědomí **potencionální alternativní budoucnosti**.“ Autor však Brožovou interpretuje „že motivací ke změně je buďto potřeba změnit vadnou identitu, či si být vědom **potenciální alternativní budoucnosti**“. Domnívám se, že mezi pojmáním dvou skutečností alternativně (buďto x nebo) či jejich označením za dvě zásadní podmínky je rozdíl!!!

Na s. 28 je zaměňován pojem symptom a syndrom.

Není mi zcela jasné, co se míní tím, že svobodu lze „projektovat především v jednání“ s. 37. Mínil se tím uskutečňovat?

V oblasti popisu „morality (s38) mi není jasné, kde autor vidí místo rozumu (uvažování, chápání) v jeho popisu svědomí. Zda svědomí je pro něj jen záležitostí jakéhosi „pocitu“?

Pokud autor uvádí tři roviny/kriteria (svědomí, veřejné mínění a legislativa) se způsoby hodnocení, očekával bych i vzájemné vztahy – může být skutek hodnocen současně jako nemravný, dobrý a nelegální? Či zároveň jako špatný, mravný a legální? A další kombinace; zajímalo by mě zda toto (nemyslím teoreticky) pacienti rozlišují....

S tím souvisí některé interpretace – např. s 64. rovina mravnosti (mravné je to, co je obecně přijímané/přijatelné?) – přijatelnější je alkoholik, než uživatel drog, budu se tedy prohlašovat za alkoholika. Autor pak vyhodnotí – snaží se chovat dle pravidel společnosti. Chybí mi ale úvaha, že to ale nemusí být podle pravidel společnosti, neb společnost nechce být klamána a obelhávána....

Z autorova textu jsem nabyl dojmu, že paleta témat která se budou ve výpovědi klientů zkoumat bude pestřejší – nakonec se ukazuje že jde o jedno téma – mluvit pravdu o své závislosti (případně krádeže). Jiná vhodná témata se neobjevila, anebo autor vybral právě tyto ze širší nabídky?

Uniklo mi proč volil otázku právě po svobodě.

Zařazení otázek hodnotového žebříčku mi z pohledu na cíl práce není jasné, souvislost se změnami, či procesem tvoření nové identity mi uniká

Není mi jasné, podle jakého klíče jsou řazeny v souhrnu na s. 84 základní životní hodnoty, resp. proč nejsou řazeny podle důležitosti jak autor v předchozím řádku zmiňuje?

V kapitole „Diskuze“ autor uvádí některé zajímavé postřehy, které jsou ale výsledkem spíše jeho pozorování klientů na pracovišti, nikoliv přímo zpracovávaného tématu. Přes jejich zajímavost k nim autor další argumentaci (kromě svého pozorování) neuvádí – např. rozdíl v chování pacientů PL a klientů TK – z hlediska tématu pak pozornost spíše tříští.

V závěru se připomíná teorie Giddense – že změna hodnot a norem je možná pouze v zařízení typu psychiatrických léčen; v kontextu práce jsou ale často PL srovnávány s terapeutickými komunitami. V těch ale autor také ukazuje změnový posun klientů?

Je zajímavé, že ediční chyba odkazované práce se opakuje i v práci předložené (citace Jeřábek 2006).

O příloze II autor uvádí, že je převzata z práce Brožové; proč však neuvede konkrétnější údaj (práce je na webu řádně dostupná)? Proč některé kategorie vynechává? A proč to neuvede a nezdůvodní?

V poznámkách pod čarou je zbytečné uvádět čísla ISBN a další údaje, ty přece čtenář najde v seznamu literatury; jak jsem postřehl autor tato čísla uvádí patrně při prvním uvedení pramene – to sice má svou logiku, ale jen teoretickou, kdybych při četbě uprostřed knihy udal knihy citované na počátku potřeboval, je jednodušší a praktičtější najít věc v abecední seznamu, než listovat v textu.....

Často však chybí čísla stránek citací – toto považuji za chybu! Proč autor ztěžuje zájemci hlubší seznámení se zvolenou problematikou? Navíc si v tom autor počíná nejednotně (jednotný způsob citování je v pracích tohoto typu požadován) – dle čeho volil kde stránky uvést a kde nikoliv?

V citacích je pak řada dalších drobných nevýznamných nejednotností, ty však patří do kategorie překlepů (užívání tečky či čárky, pauzy, pořadí údajů).

V práci je (opticky posuzováno) větší než průměrný počet překlepů/gramatických chyb.

Magisterské práce mají vykazovat užití alespoň jednoho cizojazyčného zdroje, mám zato, že tuto podmínku práce nespĺňuje (přepis angl. jedné definice, která je i v českých zdrojích či zmínku o angl. knize, která se ovšem daného tématu netýká asi daná podmínka nemá na mysli).

Souhrn:

Cílem práce bylo popsat změny z pohledu etiky – domnívám se, že autor se o to poctivě snažil, pohled etiky si zformuloval, – zda lež (případně krádež) klientovi vadí a to především z hlediska svědomí či ohledu na mínění ostatních, jak toto vnímá teď a jak teď popisuje své svůj postoj k uvedenému před léčbou..

Práci považuji celkově za zdařilou, doporučuji k obhajobě.

České Budějovice, květen 2010

Alois Křišťan

